

Transponderivyöhykkeet

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Määräys annetaan ilmailulain (864/2014) 3, 5 109 §:n nojalla. EU:n yhteisten lentosääntöjen¹ (*SERA, Standardised European Rules of the Air*) SERA.6005 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on nimettävä transponderivyöhykkeet (*TMZ, transponder mandatory zone*), joilla toimittaessa on oltava käytössä SSR-toisiotutkavastain, ellei lennonvarmistuspalvelun tarjoaja ole toisin ilmoittanut kyseisen ilmatilan osalta. Suomessa toimivaltaiseksi viranomaiseksi on ilmailulain 3 §:ssä nimetty Liikenteen turvallisuusvirasto.

Määräyksen 3 kohdassa viitataan yhteisten lentosääntöjen kohtiin, joissa säädetään kattavasti poikkeuksista. SERA.6005 kohdan mukaan ilma-aluksessa on transponderivyöhykkeellä oltava transponderi, ellei lennonvarmistuspalvelun tarjoaja ole toisin määrännyt. Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus myöntää toimintaa harjoittavien yksiköiden pyynnöstä näille yksiköille poikkeuksia yhteisten lentosääntöjen vaatimuksista seuraavan yleishyödyllisen toiminnan ja sen turvalliseen harjoittamiseen tarvittavan koulutuksen osalta:

- a) poliisi- ja tullitehtävät;
- b) liikenteenvalvonta- ja takaa-ajotehtävät;
- c) viranomaisten suorittamat tai valtuuttamat ympäristövalvontatehtävät;
- d) etsintä- ja pelastustoimet;
- e) lääkintälennot;
- f) evakuoinnit;
- g) palontorjunta;
- h) poikkeukset, jotka ovat tarpeen valtionpäämiesten, ministerien ja vastaavien valtion virkamiesten lentojen turvallisuuden varmistamiseksi.

Määräyksessä käytetään siis toisiotutkavastaimen sijaan transponderi-termiä. Tähän on päädytty siitä syystä, että termiä käytetään vakiintuneesti ilmailussa ja sitä on käytetty myös EU:n yhteisten lentosääntöjen suomennoksessa.

Tällä hetkellä voimassa olevia Liikenteen turvallisuusviraston nimeämiä transponderivyöhykkeitä ovat:

- Suomen lentotiedotusalue (FIR) lentopinnalla FL 95 ja sen yläpuolella;
- Helsinki-Vantaan lähestymisalue (TMA) sekä lähestymisalueen EFHK TMA LOWER alapuolinen valvomaton ilmatila;
- Helsinki-Vantaa lähialueen (CTR) osat EFHK CTR SOUTH ja EFHK CTR NORTH;
- Helsinki-Vantaan lennonjohtoalueet (CTA) EFHK CTA EAST ja EFHK CTA WEST;
- Helsinki-Malmin lähialue (CTR);
- Jyväskylän lähestymisalue (TMA);
- Jyväskylän lennonjohtoalue (CTA);
- Kirkenes lähestymisalue (TMA) ENKR CENTER ja WEST.

¹ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta sellaisena kuin se on muutettu komission asetuksella (EU) 2015/340 ja komission täytäntöönpanoasetuksella (EU) 2016/1185.

Nyt tehtävällä määräysmuutoksella Liikenteen turvallisuusvirasto nimeäisi yhden uuden alueen, jolla toimiminen edellyttää transponderin käyttämistä. Tämä uusi alue olisi Tampere-Pirkkalan lähestymisalue (EFTP TMA). Esitys toteutettaisiin ANS Finlandin esityksestä, sillä sen katsotaan lisävään turvallisuutta alueella ja parantavan ilmatilaluokan C mukaisia toimintaedellytyksiä. Transponderivaatimuksesta voitaisiin kuitenkin poiketa tietyin edellytyksin, jotka julkaistaan ilmailutiedotusjärjestelmässä (AIP ENR 1.6).

Tällä määräyksellä kumottaisiin Liikenteen turvallisuusviraston 15.7.2016 antama ilmailumääräys OPS M1-31, Transponderivyyöhykkeet (TRAFI/187859/03.04.00.00/2016).

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu Liikenteen turvallisuusvirastossa virkatyönä.

Määräysmuutoksen käynnistänyt määräysuhankepäättös on julkaistu Trafín internet-sivulla ja se on toimitettu myös sääntelyn sidosryhmäjakeluun ilmoittautuneille. Uuteen esitettyyn transponderialueeseen on voinut lausua jo aiemmin, kun sidosryhmiltä on pyydetty lausuntoa esitetyistä ilmatilamuutoksista kokonaisuudessaan. Lausuntopyyntö on julkaistu Trafín internet-sivuilla.

Määräysluonnoksella esitettävään uuteen alueeseen voi esittää kommentteja 19.2-19.3 välisenä aikana.

Arvio määräyksen vaikutuksista

Uusi esitetty transponderialue lisää turvallisuutta ja parantaa ilmatilaluokan C mukaisia toimintaedellytyksiä. Jotta uusilla transponderivyyöhykkeillä ei olisi negatiivisia turvallisuusvaikutuksia, niistä on tiedotettava kattavasti.

Määräyksellä voi olla vaikutuksia asiakkaiden toimintaan muuttuvien alueiden vuoksi. Muutoksella ei odoteta olevan kuitenkaan erityisiä taloudellisia vaikutuksia. Määräys ei lisää asiakkaisiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa.

Määräyksellä ei ole vaikutusta viranomaisen toimintaan.

Määräyksellä ei ole vaikutuksia ympäristöön, esteettömyyteen, yhdenvertaisuuteen eikä tasa-arvoon.

Yksityiskohtaiset perustelut

Määräyksen 2 kohtaan lisätään uusi alue, missä lennettäessä ilma-alus on varustettava transponderilla. Uusi lisättävä alue on Tampere-Pirkkalan lähestymisalue (EFTP TMA). Alue perustettaisiin ANS Finland:n esityksestä, sillä sen katsotaan lisävään turvallisuutta alueella ja parantavan ilmatilaluokan C mukaisia toimintaedellytyksiä.

Määräyksen aikataulu

Määräyksen on tarkoitus tulla voimaan 26.4.2018 AIRAC-voimaantulopäivänä.

Määräyksestä viestiminen

Määräyshankkeesta viestitään trafi.fi -sivustolla sekä sen etenemisestä tiedotetaan ilmailun sääntelyn sidosryhmäjakeluun ilmoittautuneita. Valmis määräys julkaistaan ilmailumääräyskokoelmassa ja Finlex-lakitietopalvelussa.